

*En komparativ undersøkelse av Danmarks
og Sveriges innvandringspolitikk*

Kandidatnr: 3794

STV4020E
UNIVERSITETET I OSLO

[21.12.2015]

Antall ord: 4193

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	3
2.0 Data	
2.1 Avhengig variabel.....	3
2.2 Uavhengige variabler.....	4
<i>X1 Homogent samfunn.....</i>	<i>4</i>
<i>X2 Sosialdemokratisk dominans.....</i>	<i>5</i>
<i>X3 Positiv til innvandring etter 2.vk.....</i>	<i>5</i>
<i>X4 Nordisk velferdsmodell.....</i>	<i>6</i>
<i>X5 Suksessrikt høyrepopulistisk parti.....</i>	<i>6</i>
<i>X6 Stabil moderne økonomi.....</i>	<i>7</i>
3.0 Metode.....	7
3.1 Parvise sammenligninger.....	7
3.2 Most Similar Systems Design.....	8
4.0 Resultater og diskusjon.....	9
4.1 Tabell av analyse basert på MSSD.....	9
5.0 Konklusjon.....	11
6.0 Litteraturliste.....	13

1.0 Innledning

I «The Migrant Integration Policy Index», som måler flere europeiske lands innvandringspolitikk, havner Sverige på topp og Danmark langt ned på listen (Brochmann og Hagelund, 2010 s. 30). Disse landene har, siden velferdsstatens fødsel etter andre verdenskrig, hatt nokså lik tilnærming til velferd, og sosialdemokrati har stått sterkt. De er begge preget av et homogent samfunn med en sterk og stabil moderne økonomi. Med tanke på innvandring og integrasjonspolitik har, i tidligere tider, både Sverige og Danmark ført en tosidig politikk; aktiv styring og toleranse for kulturelt mangfold. Tilstrømmingen av innvandrere etter krigen var nokså lik i begge landene, noe som førte til innvandringsstopp i 1970, da pågangen av arbeidsinnvandrere ble større enn etterspørselen (Brochmann og Hagelund, 2010 s 27). Siden 2000- tallet har Danmark og Sverige gått i motsatt retning når det kommer til innvandrings- og integreringspolitikk. Dansk politikk har i senere år utviklet en hardere tone med innslag av flere innvandrerkritiske røster og fått en mer restriktiv innvandringspolitikk. Sverige, som kontrast, har vært mer forsiktig med å gjennomføre omfattende innstramninger i innvandringspolitikken og har Europas mest sjenerøse innvandringspolitikk (Brochmann, Hagelund 2010, 30). Hvordan har det seg at to land som er så like kulturelt, har så lik tilnærming til velferd og har en nokså lik historie knyttet til innvandring, har valgt to så ulike tilnærminger til innvandring? Denne oppgaven tar for seg tiden fra etter andre verdenskrig til i dag, for å prøve å finne mulige årsaker til at Danmark og Sverige utgjør to ytterpunkter i innvandringspolitikken. Forklaringsvariablene som legges vekt på i oppgaven som kan være årsaken til variasjonen i utfallet mellom landene er sosialdemokratisk dominans, positiv holdning til innvandring i tiden etter annen verdenskrig og nærvær av suksessfulle høyrepopulistiske partier. På grunnlag av dette vil problemstillingen min være: ” Kan en dominerende sosialdemokratisk politikk, en generell aksept for innvandring i befolkningen og fravær av et suksessfullt høyrepopulistisk parti være årsaken til at Sverige har valgt en liberal innvandringspolitikk mens Danmark, som har fravær av disse egenskapene, har valgt en restriktiv innvandringspolitikk?”.

2.0 Data

2.1 Avhengig variabel

Den avhengige variabelen har jeg valgt å operasjonalisere som «restriktiv innvandringspolitikk». Med dette menes om landets innvandringspolitikk er streng og lukket. Hva som menes med streng og lukket definerer jeg ut ifra kontekst hvor Danmarks gjeldende

integrerings- og innvandringspolitikk fungerer som rammeverk. Ved den danske valgkampen og valgdebatten i 2001 var integrasjons- og innvandringspolitikk saker som stod høyt. Dansk Folkeparti(høyrepopulistisk parti) argumenterte mot innvandringspolitikken som var implementert av den tidligere regjeringen og mot muslimeres tilstedeværelse i Danmark. Venstrepartiets(et borgerlig liberalt parti sett på som Sosialdemokratenes motpol) kampanje var også for en forandring når det gjaldt spørsmålet om innvandring. Generelt fantes det en «rasistisk» undertone i den danske befolkning. Resultatet av valgkampen var en koalisjon med Venstre, de konservative og Dansk Folkeparti. Flere reformer innenfor innvandring ble gjort med mål om å begrense tilgangen til landet. Også de siste årene har det blitt gjort innstramminger i innvandringspolitikken. Den restriktive politikken Danmark i dag står for innebærer blant annet: 24- års regelen som forhindrer ekteskap mellom utenlandske og danske statsborgere som er under 24 år(Jønsson, Petersen 2010, 194-196), krav om en bankgaranti på 100 000 danske kroner for gjenforening med ektefelle(Gjerstad, 2010) og et krav på å ha bodd ni år i landet før man får rett på statsborgerskap(Amundsen, 2015). Fravær av en restriktiv innvandringspolitikk blir i denne oppgaven definert som liberal med Sveriges innvandringspolitikk som modell. Resultatet av det svenske valget i 2002 var en fortsettelse av sosialdemokratisk styre med Miljøpartiet og Venstrepartiet som støttepartier. Innvandringen fra ikke- vestlige land begynte å øke, og på en tid hadde Sverige tatt imot flere flyktninger enn EU og USA. Den svenske regjeringen var positiv til å ta imot flyktninger og utviklet en sjenerøs og humanitær flykningspolitikk som de har hatt siden(Borevi 2010, 106). Innvandringspolitikken innebærer blant annet statsborgerskap etter å ha bodd fem år i Sverige og flyktningers valgfrihet til å bosette seg i den kommunen de selv ønsker(Harbo, 2015). Generelt har det blant den svenske befolkning vært en positiv holdning til innvandring og et mangfoldig samfunn(Ntb, 2015).

2.2 Uavhengige variabler

X1 Homogent samfunn

Denne variabelen omfatter hvorvidt et samfunn består av innbyggere som tilhører samme etniske gruppe og har samme kultur. Både Sverige og Danmark har vært preget av en homogen befolkning hvor kristendommen har vært den dominerende religion og hvor sosialdemokrati og velferd har hatt bred aksept. Befolkningen i disse landene deler mer eller mindre like verdier og det er en felles oppslutning om velferdsstaten. Den homogene befolkningen har vært gjeldende for utviklingen av den nordiske velferdsmodellen. Det vokste

en felles tillit til politiske institusjoner og statens rolle som problemløser samt en solidaritet og tillit til hverandre (Brochmann, Hagelund 2010, 15). Tilliten går ut på at man stoler på at alle bidrar i samfunnet og betaler skatt og at ingen snylter på systemet. Denne tilliten er enklere å ha når befolkningen er homogen, for da vil de fleste dele samme tankegang og holdninger.

X2: Sosialdemokratisk dominans

Med sosialdemokratisk dominans menes her om landene har hatt en dominerende sosialdemokratisk politikk og at landenes sosialdemokratiske partier har hatt mye makt. Sosialdemokrati defineres som et politisk system basert på sosialisme og har dermed mål om et klasseløst samfunn preget av likhet (Store norske leksikon, 2015). Både Danmark og Sverige har en historie hvor sosialdemokratiet har stått sterkt, men hvor maktkonstellasjonene i forhold til andre partier har vært forskjellig for de to landene. Det svenske sosialdemokratiets maktposisjon har vært solid med sterke majoritetsregjeringer eller mindretallsregjeringer med venstreorienterte partier som støtte. Mens i Danmark har sosialdemokratene vært i regjeringssposisjon, men da nesten alltid med en borgerlig majoritet i Folketinget/Stortinget (Brochmann og Hagelund 2010, 28). I tillegg har Danmark på 2000-tallet hatt flest borgerlige og konservativ regjeringer. Jeg mener denne variabelen kan ha påvirket den ulike tilnærmingen til innvandringspolitikk i Danmark og Sverige, siden generelt sett er den borgerlige og konservative side mer negative til innvandring enn den sosialdemokratiske og venstreorienterte siden.

X3: Positiv til innvandring etter andre verdenskrig

Denne variabelen innebærer om landene var positive til innvandring i årene etter andre verdenskrig, i etterkrigstiden. I Sverige, som ikke ble invadert av tyskerne under krigen, var økonomien og infrastrukturen til landet god i etterkrigstiden. Økonomien eksploderte og det ble eksportert mye varer til andre europeiske land som trengte det. Sverige opplevde stor mangel på arbeidskraft noe som førte til at de åpnet grensene for arbeidere fra andre land. Dette førte til en større åpenhet for innvandring blant befolkningen da innvandrere ble et bidrag fremfor en byrde for samfunnet (Borevi 2010, 54- 55). Fravær av en positiv holdning til innvandring blir definert som en negativ holdning hvor man anser innvandring som en byrde for samfunnet fremfor en gevinst. Under krigen kom mange flyktninger til Danmark og de befant seg fortsatt i landet etter slutten av krigen i 1945. Disse ble sett på som en samfunnsmessig og økonomisk belastning i en tid preget av mangel på ressurser i landet.

Danskene plasserte derfor flere av flyktningene i leirer frem til de ble sendt tilbake til egne hjemland i de følgende år(Jønsson, Petersen 2010, 136). Denne variabelen mener jeg kan ha en effekt på variasjonen på avhengig variabel siden jeg vil anta at hvis det er en generell og universell holdning i befolkningen vil den også prege politikken. Gjennom demokratiet og valgstemming vil borgernes holdning til innvandring være med på å påvirke hvilket parti de stemmer på. I tillegg vil de generelle holdningene et samfunn har også utarte seg blant politikerne som vil prege politikken de står for.

X4: Nordisk velferdsmodell

Den nordiske velferdsmodellen går ut på at den er universell og sørger for sosiale rettigheter til alle borgerne. Høyt sosialt forbruk og skattenivå kjennetegner denne modellen(Brochmann, Hagelund 2010, 23). Skandinavia er kjent internasjonalt for å ha en nordisk velferdsstat som sørger for sosial utjevning og materiell trygghet til borgerne. Prinsipper som står sentralt er regulerende forvaltning, økonomiske overføringer til svake grupper i samfunnet og likebehandling. Den er basert på tillit ved at man forventer at alle bidrar og ikke utnytter systemet. En utfordring er mennesker som faller gjennom og blir en byrde for samfunnet fremfor en bidragsyter. Velferdsstaten gir innvandrere stemmerett ved lokalvalg og kjører en politikk som skal fremme integrasjon av utlendinger i samfunnet. Den er basert på mellomkrigstidens politiske mål om økonomisk utjevning(ledet av arbeiderbevegelsen) og klassekompromiss. Den nordiske velferdsstaten ble utviklet på en forutsetning om tillit og varig opplutning på en tid da de nordiske landene var preget av en homogen befolkning (Brochmann, Hagelund 2010, 16-22).

X5: Suksessrikt høyrepopulistisk parti

Denne variabelen defineres som om man har/har hatt et suksessfullt høyrepopulistisk parti med en innvandringskritisk holdning. Med suksessfullt mener jeg et parti som har fått et ord i utformingen av landets politikk og dermed også vært en del av en stats regjering. Dansk Folkeparti, som er det store innvandringskritiske partiet i Danmark, har klart å vokse seg stor og blitt en del av støttepartiene i den borgerlige regjeringen(Jønsson, Petersen 2010, 133). I Sverige har ikke et tilsvarende innvandringsfiendtlig høyrepopulistisk parti hatt like mye makt. Selv om Ny Demokrati, som var et høyrepopulistisk parti, fikk 25 mandater i Stortinget i 1991 varte ikke suksessen lenge(Borevi 2010, 88). I senere tid har det nasjonalistiske og innvandringsfiendtlige Sverigedemokratene opplevd fremgang på meningsmålingene, men blitt isolert fra politiske samtaler(Borevi 2010, 104).

X6: Stabil moderne økonomi

Denne variabelen blir definert i den grad landene har en stabil og god økonomi i nyere tid. Med nyere tid mener jeg de siste ti- årene da innvandring ble et vanlig fenomen i disse landene. Jeg anser dette som en viktig variabel å kontrollere for siden en stats økonomiske kapasitet kan være med på å påvirke et lands innvandringspolitikk. Det er rimelig å tro at jo dårligere økonomi en stat har jo mindre ønskelig er flyktninger som vil belaste samfunnets økonomiske funksjoner. Både Danmark og Sverige er rike land globalt og har ikke særlig store økonomiske forskjeller i landet. Selv om begge landene blir ansett som rike fra et internasjonalt ståsted har de i tidligere tid hatt ulik næringsstruktur. Sverige har hatt en økonomi som har vært påvirket av en sterk industri med store bedrifter, mens Danmark har vært mer preget av jordbruk og små virksomheter, men utviklet en stor industri og servicesektor i etterkrigstiden (Brochmann og Hagelund 2010, 28). Selv om Danmark slet en periode økonomisk som resultat av annen verdenskrig, kom de i seg løpet av 60- årene på beina igjen med en sterk økonomisk vekst, og gikk fra å være landbruksland til industriland (Jønsson og Petersen 2010, 139). Derfor har både Sverige og Danmark hatt en sterk og stabil økonomi de siste tiårene.

3.0 Metode

Komparativ analyse er å veie ulike forklaringsfaktorer opp mot hverandre på tvers av nasjonale regimer (Brochmann, Hagelund 2010, 34). I denne oppgaven tar jeg i bruk parvise sammenligninger som metode av variant most similar system design. Dette er en passende metode når jeg sammenligner to nokså like land i henhold til kultur og historie med forskjellig innvandringspolitikk.

3.1 Parvise sammenligninger

Parvise sammenligninger er brukt for å sammenligne to land eller trekk ved to lands politiske systemer. Denne metoden er ofte brukt i politisk analyse, og er blitt mye brukt på grunn av at den: sørger for intimitet i analysen siden det er få enheter, insisterer på dybdekunnskap om landene som blir studert og bruker en kausal- prosessanalyse fremfor data- sett observasjoner (Tarrow 2010, 243). På denne måten minner parvis sammenligning om enhetlige case- studier, men er forskjellig på flere områder. Den minner mer om eksperimenter ved at den sammenligner effekten av en variabel på utfallet. I tillegg har parvise sammenligninger en analytisk base ved at de eliminerer muligheten for at avhengig

variabel kan ha dukket opp i fravær av uavhengig variabel (Tarrow 2010, 243,244). Parvis sammenligning bruker to dimensjoner. Enten most different og most similar system design eller korrelasjons- og kausalprosessanalyse. Korrelasjons- og kausalprosessanalyse skal jeg ikke gå inn på her siden det ikke er relevant for oppgaven min. Most similar system design vil si like caser med ulikt utfall og går ut på å velge enheter som er så like som mulig, men forskjellige på utfallet man forsker på. Målet er å kontrollere for variabler hvor enhetene er like og isolere effekten av variabelen som kan forklare variasjonen på den avhengige variabelen. Problemer med most similar system design er at det er begrenset antall land og derfor vil det være vanskelig å holde alle potensielle forklaringsfaktorer konstant. For å løse dette problemet kom Przeworski og Teune opp med en annen strategi som fikk navnet Most different systems design. Her velger man enheter som er så forskjellige som mulig på bakgrunnsvariablene, men som har likt utfall (Anckar 1998).

3.2 Most Similar System Design

Most similar systems design fokuserer man på å sikre variasjon på en uavhengig variabel mens man holder ekstern variasjon konstant. Det vil si at man isolerer effekten av den variabelen man tror forklarer variasjonen på avhengig variabel mens man kontrollerer for andre potensielle årsaksfaktorer. I denne oppgaven er det klart at most similar system design er den strategien innenfor parvis sammenligning som er mest egnet. Danmark og Sverige er nokså like systemer med like verdier på flere kontrollvariabler samtidig som de har fått ulikt utfall, det vil si at de har helt forskjellig innvandringspolitikk. Kravet i most similar design er å holde alle konkurrerende variabler konstant. Dette skjer automatisk når enhetene som blir brukt er geografisk og kulturelt like hverandre slik som Danmark og Sverige er. På denne måten kan ikke de «sannsynlige» forklaringsvariablene blandes inn i relasjonen mellom den uavhengige variabelen og avhengige variabel. Men på grunn av problemet med begrenset antall land er det umulig å finne caser hvor alle bakgrunnsvariablene blir kontrollert for. I most similar system design fokuserer man på den/de uavhengig(e) variabelen(e) som kan forklare variasjonen på den avhengige variabelen. Det betyr at forklaringsvariabelen man er på jakt etter også skal variere mellom enhetene. Årsaken til dette er at likheter ikke kan forklare forskjeller. Metoden er identisk til John Stuart Mill's «method of difference». Navnet er i kontrast til navnet «most similar» av den grunn at Mill fokuserte på den avhengige variabelen da han ga navnet. Ambisjonen er å identifisere nødvendige årsaker til utfallet i den avhengige variabelen. Hvis man finner mer enn en nødvendig årsak til fenomenet vil kausal kompleksitet være et problem. Det vil si at det finnes flere veier til et utfall. En løsning kan

være å inkludere flere enheter for å finne ut hvilke av variablene som er nødvendige eller om de må være i samspill, betinget av hverandre, for å produsere utfallet. På den andre siden vil det begrensede nummeret av land som er «like» gjøre det vanskelig å inkludere nye enheter i analysen og kausal kompleksitet vil bli værende som et problem. Det er umulig å kontrollere for alle mulige kombinasjoner av de uavhengige variablene. Kausal kompleksitet er et kjent fenomen for alle komparative forskere og det er ikke unikt for komparativ metode (Anckar 1998).

4.0 Resultater og diskusjon

	Danmark	Sverige
X1: Homogen kultur	Ja	Ja
X2: Sosialdemokratisk dominans	Nei	Ja
X3: Positive til innvandring etter 2.vk	Nei	Ja
X4: Nordisk velferdsmodell	Ja	Ja
X5: Suksessrikt høyrepopulistisk parti	Ja	Nei
X6: Stabil moderne økonomi	Ja	Ja
Y= restriktiv innvandringspolitikk	Ja	Nei

4.1 Tabell basert på Most similar system design

Resultatene av analysen viser at Danmark og Sverige scorer likt på homogen kultur, nordisk velferdsmodell og stabil moderne økonomi. Dette var forutsett da jeg introduserte variablene tidligere i oppgaven. Variablene som blir sentrale for oppgaven er de som har variasjon på tvers av enhetene. De forklaringsfaktorene som er forskjellige mellom Danmark og Sverige er variabel X1; sosialdemokratisk dominans, X3; positiv holdning til innvandring etter andre verdenskrig, og X5 som utgjør ”suksessrikt høyrepopulistisk parti”.

Danmark og Sverige fikk forskjellig verdi på variabelen ”sosialdemokratisk dominans” hvor Danmark fikk fravær av fenomenet og Sverige nærvær. Som tidligere skrevet har Sverige en historie med stabile og sterke sosialdemokratiske majoritetsregjeringer eller mindretallsregjeringer med typiske venstreorienterte partier som støttespillere. Tradisjonelt sett har høyreorientert politikk stått for en mer ekskluderende og diskriminerende politikk når det gjelder innvandring og venstresiden en mer åpen og human innvandringspolitikk (Skirbekk, u.d). På bakgrunn av dette vil jeg anta at en regjering preget av sosialdemokrater og venstreorienterte partier vil ha en åpnere innvandringspolitikk, som Sverige har vist seg å ha. Dette kan til dels ha en forklaring på den liberale innvandringspolitikken Sverige driver med i dag. Danskene på den andre siden har hatt sosialdemokratiske regjeringer, men da med et borgerlig flertall på Stortinget, slik at en typisk sosialdemokratisk politikk har blitt vanskelig å få gjennomslag for. I 2001, da Danmark startet

med sin restriktive innvandringspolitikk, var det med Venstre og det Konservative Folkepartiet i regjering med støtte fra det innvandringsfiendtlige partiet Dansk Folkeparti (Store norske leksikon, 2015). Dette kan forklare utviklingen av den særdeles strenge innvandringspolitikken i Danmark. På den andre siden stiller jeg meg skeptisk til å isolere denne variabelen som forklaringsfaktor for den ulike innvandringspolitikken mellom Danmark og Sverige. Først og fremst fordi Sverige har hatt en borgerlig majoritetsregjering, Reinfeldt-regjeringen, fra 2006- 2014 som stod for en liberal innvandringspolitikk med økning i antall asylsøkere som fikk lov til å komme (Samuelsen og Claussen, 2014). I tillegg har i Danmark den sosialdemokratiske regjeringen med Helle Thorning-Schmidt fra 2011-2014 skjerpet innvandringspolitikken kraftig og endret til en strengere retorikk (Sandvik, 2015). Dette viser til at det ikke utgjør så mye forskjell hvilken side som står i regjering i hvert av landene. Det er tydeligvis en felles politisk enighet om en restriktiv innvandringspolitikk i Danmark, og en felles politisk enighet om en liberal og åpen innvandringspolitikk i Sverige.

Den andre variabelen hvor Danmark og Sverige scorete forskjellig er ”positiv holdning til innvandring etter andre verdenskrig”. Her viser det seg at svenskene utviklet et positivt syn til innvandring mens danskene så på innvandrere som en byrde. Litt av årsaken til det var fordi Sverige ikke var med i krigen og hadde derfor en god økonomi og infrastruktur etter krigen noe som førte til et stort behov for arbeidskraft. Svenskene begynte derfor å se på innvandring som noe positivt som bidro i samfunnet og ble en ressurs. Danmark derimot ble omfavnet av den annen verdenskrig og økonomien var svak på slutten av krigen. Alle flyktningene som hadde innvandret til Danmark som årsak av krig og nød ble sett på som en byrde for samfunnet og det utviklet seg dermed en generell negativ holdning til innvandrere blant den danske befolkning med en sterk statlig regulering. Synet på innvandring rett etter annen verdenskrig kan ha hatt en forklaring på den ulike innvandringspolitikken i Danmark og Sverige. Det er logisk å tenke seg at når innvandrere blir sett på som et behov og bidrag til samfunnets utvikling vil folk generelt få en mer positiv holdning til dem. Dersom innvandrere blir sett på som en ren økonomisk utgift og belastning på samfunnet vil folk utvikle en negativ holdning til dem. Derfor kan disse holdningene ha påvirket den restriktive politikken i Danmark og den liberale politikken i Sverige. På den andre siden opplevde Danmark på 1960-tallet en sterk økonomisk vekst som resultat av industri og dermed økte behovet for arbeidskraft. Dette førte til en åpning for arbeidsinnvandring inn til landet og Danmark opplevd en markant vekst i antall arbeidsinnvandrere på slutten av 60-tallet (Jønsson og

Petersen, 2010). Dette viser at selv om Danskene hadde hatt en negativ holdning til innvandring og ansett de som en byrde, ble det etter hvert behov for dem noe som kan kanskje ha endret oppfatningen av innvandring blant befolkningen.

Den siste variabelen som kan tenkes å forklare variasjonen i innvandringspolitikk mellom Danmark og Sverige er ”suksessrikt høyrepopulistisk parti”. I Danmark ble det innvandringskritiske og høyrepopulistiske partiet Dansk Folkeparti opprettet i 1995, rett før den restriktive tilnærmingen til innvandring tok fatt. De stilte til valg for første gang i 1998 og utgjør i dag Danmarks nest største parti, noe som gjør at de har en sterk stemme i utforming av politikk. Spesielt har partiet stor innflytelse på den restriktive innvandringspolitikken (Store norske leksikon, 2015). Det innvandringskritiske og høyrepopulistiske Ny Demokrati i Sverige ble etablert i 1991 og fikk 25 mandater i Stortinget. Suksessen varte ikke lenge og partiet ble oppløst på grunn av problemer innad i partiet (Store norske leksikon, 2011). I senere tid har derimot Sverigedemokratene kommet på banen i svensk politikk. Dette partiet er sterke motstandere av multikulturalisme, sterkt høyreorienterte og ønsker en restriktiv innvandringspolitikk. Partiet ble dannet i 1988, men var da relativt små. I de senere år har partiet derimot vokst seg til å bli det tredje største partiet i Sverige med 49 mandater i Stortinget. Landet fører fortsatt en sjenerøs flyktningspolitikk, og til tross for den økende oppslutning til Sverigedemokratene har partiet blitt isolert på Stortinget. De holdes utenfor alle politiske samtaler og er det eneste partiet som peker på problemene ved den nåværende innvandringspolitikken til Sverige (Oulie- Hauge, 2015). Selv om Sverige har de siste årene fått et stort innvandringskritisk og høyrepopulistisk parti har det ikke endret den svenske innvandringspolitikken siden partiet er blitt isolert på Stortinget. Jeg definerer Sverige som å ha fravær av et suksessrikt høyrepopulistisk parti siden Sverigedemokratene ikke har noe særlig innflytelse i svensk innvandringspolitikk. Om det har å gjøre med at den store oppslutningen til partiet kom sent eller at partiet ikke har støtte fra andre i politikken er vanskelig å si, men det skal jeg ikke gå nærmere inn på her. Det er uansett tydelig at nærvær/fravær av et høyrepopulistisk parti med innflytelse spiller inn på type innvandringspolitikk.

5.0 Konklusjon

Denne oppgaven har med most similar system design undersøkt mulige årsaker til den ulike innvandringspolitikken i Danmark og Sverige. Landene er nokså like og scorer det samme på variablene «homogen befolkning», «nordisk velferdsmodell» og «stabil moderne økonomi»,

men har forskjellig utfall. Årsakene jeg har valgt å isolere som muligens forklarer variasjonen på avhengig variabel er «sosialdemokratisk dominans», « positiv holdning til innvandring etter andre verdenskrig» og «suksessrikt høyrepopulistisk parti». På grunnlag av diskusjonen min har jeg valgt å fjerne «sosialdemokratisk dominans» som årsak siden innvandringspolitikken i Danmark og Sverige holder seg den samme uavhengig om det er høyresiden eller venstresiden som sitter med makten. Både «positiv holdning til innvandring etter annen verdenskrig» og «suksessfullt høyrepopulistisk parti» mener jeg er med på å forklare variasjonen i innvandringspolitikken mellom Danmark og Sverige. Holdningen til innvandrere i etterkrigstiden var positiv i Sverige siden de ble sett på som en ressurs, men negativ i Danmark siden der ble innvandrere sett på som en belastning for en tung økonomi etter annen verdenskrig. Dette mener jeg kan ha en forklarende effekt fordi det skapte grunnlaget for synet på innvandring blant befolkningen. «Suksessfullt høyrepopulistisk parti» mener jeg også har en forklarende effekt på den ulike tilnærmingen til innvandringspolitikk i landene. Danmark har lenge hatt nærvær av et innflytelsesrikt innvandringsfiendtlig parti, mens i Sverige har det kommet senere og ikke fått et ord i utforming av politikk. Jeg konkluderer med at fravær av et suksessfullt høyrepopulistisk parti og nærvær av en positiv holdning til innvandring i etterkrigstiden har vært med å påvirke Sveriges valg av en liberal innvandringspolitikk. Med parvise sammenligninger er det et problem med få enheter og mange variabler, og det vil derfor sannsynligvis finnes variabler jeg ikke har undersøkt i denne oppgaven som kan forklare variasjonen i utfallet.

6.0 Litteraturliste

Anckar, Carsten (2008): "On the Application of the Most Similar System design and the Most Different System design in Comparative research" *International Journal of Social Research Methodology* 11(5): 389-401

Amundsen, Bård. (2015) Slik takler skandinaviske land innvandringen. *Forskning.no* [Internett]. Tilgjengelig fra: <http://forskning.no/innvandring-samfunn-samfunnskunnskap/2015/11/tre-helt-ulike-innvandringspolitikker> [18.12.2015].

Brochmann, G, Hagelund, A, med bidrag fra Borevi, K, Jønsson, H og Petersen, Klaus. (2010) *Velferdens grenser*. Utgivelsessted: Oslo. Universitetsforlaget.

Dansk Folkeparti. (2015, 6. juli). I Store norske leksikon. Hentet 20. desember 2015 fra https://snl.no/Dansk_Folkeparti.

Gjerstad, Synnøve. (2010) Danmark får den "strengeste innvandringspolitikken i Europa". *TV2* [Internett]. Tilgjengelig fra: <<http://www.tv2.no/a/3335789> > [18.12.2015].

Harbo, Hilde. (2015) De skandinaviske landene har valgt hver sin modell for å gi flyktningene et sted å bo. Ingen av dem er perfekte. *Aftenposten* [Internett]. Tilgjengelig fra: http://www.aftenposten.no/fakta/innsikt/Norge_-_Sverige-og-Danmark-Sa-ulikt-bosettes-flyktningene-8221399.html [18.12.2015].

Ntb. (2015) Sverige er EUs mest positive til innvandring. *Abc nyheter* [Internett]. Tilgjengelig fra: <http://www.abcnyheter.no/nyheter/2015/01/17/215928/sverige-er-eus-mest-positive-til-innvandring> [18.12.2015].

Ny Demokrati. (2011, 10. oktober). I Store norske leksikon. Hentet 20. desember 2015 fra https://snl.no/Ny_Demokrati.

Oulie- Hauge, Petter. (2015) Sverigedemokraterna fosser frem på ny måling. *Nrk.no* [Internett]. Tilgjengelig fra: <<http://www.nrk.no/urix/sverigedemokraterna-fosser-frem-pa-ny-maling-1.12558375>>[21.12.2015].

Sandvik, Siv. (2014) Sverigedemokraterna presser fram mer innvandring *Nrk.no* [Internett]. Tilgjengelig fra: <http://www.nrk.no/urix/analytikere_-_mer-innvandring-med-sd-1.11930926> [20.12.2015].

Samuelson, Reidun, Claussen, Mona (2014) Hvordan kan to konservative statsministre forholde seg så ulikt til flyktninger fra Syria? *Aftenposten* [Internett]. Tilgjengelig fra: <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/Hvordan-kan-to-konservative-statsministre-forholde-seg-sa-ulikt-til-flyktninger-fra-Syria-7673410.html> [19.12.2015].

Skirbekk, Sigurd. (uten dato) Bør "høyre" og "venstre" få en avløsning? *Dagsavisen* [Internett]. Tilgjengelig fra: <http://folk.uio.no/sigurds/ideologier/hoyrevenstre.html> [19.12.2015].

Tarrow, Sidney (2010) "The Strategy of Paired Comparison: Towards a Theory of Practice", *Comparative Political Studies* 43(2): 230-259.

Thorsen, Dag Einar. (2015, 28. oktober). Sosialdemokrati. I Store norske leksikon. Hentet 19. desember 2015 fra <https://snl.no/sosialdemokrati>.

Tvedt, Knut Are & Berg, Ole T.. (2015, 22. juni). Danmarks Politiske System. I Store norske leksikon. Hentet 19. desember 2015 fra https://snl.no/Danmarks_politiske_system.

Begrunnelse kandidat 3726 (3794).

En komparativ undersøkelse av Danmarks og Sveriges innvandringspolitikk, identifiserer tre ulike variabler som evt kan forklare forskjeller i innvandringspolitikk i Danmark og Sverige. Metodisk bruker mest like metoden og parvis sammenligning. Framstillingen av problemstillingen, redegjørelsen av variablene og den metodiske vinklingen er gjort på en meget god måte. I den siste drøftende delen kunne kanskje den relative forklaringskraften til de to variablene som analysene endre opp med, har vært gjenstand for en mer utførlig diskusjon.